

PREUS

Anà Un trimestre 1'50
 A Fora. Any 7'00
 A l'ext ranger Id. . . . 10'00

Número solt: 10 cts.

Redacció i administració
 Quatre Cantons, 3
 (ARTA) Mallorca

LLEVANT

SETMANARI CATOLIC MALLORQUI

==== Se vende ====

SUPERFOSFATO DE CAL 16/18

Marcas SAINT GOBAIN o CROS

GARANTIZANDO EL GRADO

a pts. 12'75, ESTACION ARTA

TAMBIEN HAY DE 14/16 AL PRECIO DE 11'85 PTS.

PARA PEDIDOS DIRIGIRSE A

BARTOLOME AMOROS (a) SOPA

==== Plaza Mayor ARTA ====

Una Associació de caridat

--PROEMI--

Gentils lectors: m'es vengut vengut en cor de parlar-vos, si no hi preniu enuig, d'una associació benèfica artanenca que d'ençà que fou instituida creix com un arbre en la primavera, i du tanta de força i floreix i fruita amb tanta d'opulència que bellament pot dirse que ja és arribada a la plenitud de la vida, i que ara més que mai s'aixamplará i serà més intensa la seua acció de caritat en vers dels pobres i desvalguts.

I vosaltres direu si o no l'he avenguda, però m'apar que ja no podia cercar periòdic millor per parlar d'ella que **Llevant**, car ell, des del seu nombre primer, és estat sempre defen-

sor acèrrim dels interessos morals i materials de la nostra bella comarca, i mai del mon sap dir *de que no* quant se tracta d'aidar i fer costat a les empreses patriòtiques i obres socials cristianes.

Aquesta associació és nada dins el gremi del terç orde secular de St Francesc, i al punt ferà setze anys que treballa magnánimament (i aixó sí, sense fer gaire remor) pel bé de les classes humils d'aquest poble.

Massa que ho veig que tots li sabeu el nom i que no cal anomenar-la puis de tot d'una ja heu conegut que vos parlava de les *Obreres de St Josep*.

Doncs me sembla que ja és

hora, i passa d'hora si voleu, de presentar an el públic i amb tota forma aquesta associació benemèrita, de dir com i de quina manera fou la seva naixença, retreure i esmenussar i contar fil per randa lo que ha fet a l'hora d'ara pels pobres de Jesucrist, i lo que té en voluntat de fer d'aquí envant, si no troba destorbs i noses en son camí.

Lo que és una vera llástima i és ben de planye però, és que no'n sia sortit un altre de més empenya i m'haja haguda de carregar jo la somada. Solament amb l'ajuda de Deu i de la Mare de Deu i contant amb la vostra llarga indulgència, puc sortir-ne amb bon nom.

Qui sap si d'aquesta manera donant a conèixer lo que's l'associació de les *Obreres de St Josep*, les llágrimes qu'ha aixugades, i la llavor de bon exemple que ha escampada

arreu, sobretot entre la gent humil, el poble d'Artá l'estimarà i protegirà encara més o al manco no la desjectarán els qui no la sàpiguen estimar ni protegir.

Amb la mirada retrospectiva que volem donar, hem de veure el camí que ha fet l'associació i per lo tant si ha cumplida o no la seva finalitat, després parlarém dels seus projectes pel temps a venir.

Mes, de tot aixó n'haurem rahó un altre dia.

B.

Del malparlar

Tothom sap, tant si creu com si no creu amb Deu, que aquesta paraula «Deu» enclou la idea d'un ser poderós, sapient sobre tota sabiduría, generós sobre

tota generositat, boníssim, justicier, possessor, en fi, de totes les perfeccions. Doncs bé, quan un ateu blasfema, sabent no saltres que's fa compte que Deu no existeix, haurem d'entendre que blasfema els conceptes que s'atribueixen an aquesta paraula, és a dir que renega de la ciència, de la justícia, de la generositat, de l'honradesa, de totes aquelles virtuts i qualitats que fau que l'omo pugui viure entre els homos sens inspirarlos avorrimment. I, és clar, qui renega de tot aixó serà que no estima i que's complau en publicar la seva pròpia vilesa. No és natural que tota persona il·lustrada experimenti en vers d'ell un sentiment de fàstic i repulsió? I si el que malparla d'aquesta manera és un cristià, pitjor que pitjor: no solament rebaixa la seva pròpia dignitat com els ateus, i fatiguetja els que'l senten, sinó que'ls horroritza com no pot menys d'horroritzar l'homo que perd el sentit de la pròpia conservació i el respecte degut a un pare venerable.

La blasfèmia en boca d'un incredul acusa imbecilitat; en boca d'un creient demència.

JOAQUIM RUYRA

La casa de la Fortuna

(Continuació)

ESCENA III

(Bernat, Rafel i Tomasset)

BER.--Ara que venim a passetjarnos un poc pel jardí, és bona hora per complir la promesa que m'heu feta de dirme el secret de que m'eu parlat.

RAF.—No vos ho porem amagar mes temps des del moment que mos heu fet tant de favor. Aquí estam, disposts a dirvos tota veritat.

BER.—Idó, parlaume 'amb so có demunt sa má i trobareu en mí l'amor d'un pare, que amb tot es có desitja la vostra felicitat. Digau-me, idó, quin era el llinatge del vostre pare?

RAF.—El llinatge del nostre pare el seu vertader llinatge era Buonafine.

BER.(*Connogut diu Apart*)-Buonafine... ¡Jesús, Deu meu! meiam si serà el meu jenre! ¡I (*girantse an els nins*) el nom de sa vostra mare?

RAF.—Lucrecia.

BER.—(*Més connogut*)—Deu de pietat, aquets son mos nets! (*Mirant an en Rafel*) Però m'heu dit que teniu una carta que entregareu a la persona per qui l'escrigué sa vostra mare. ¿Quin'és sa direcció?

RAF.—Sa direcció és aquesta: Al senyor Zaffiri..

BER.— ¡Però que dius! Zaffiri ¿De manera que volres sou fiys de la meva pobre Lucrecia, sou per tant els meus nets benvolguts an a quí fa tant de temps que desig trobar?

RAF.— ¡I vos sou el senyor Zaffiri, pare de mu mare, an a qui noltros anam cercant?

BER.— Si, estimadets, som en Zaffiri i voltros sou es meus nets. Ja no sereu més pobres. Permeteu-me que vos doni un abrás: an aquest moment jo olvit totes ses llágrimes que he derramades per sa meva fia i sa familia. Ja som felis. Per fi he trobat lo que tant de temps feia que era l'únic objecte dels meus pensaments i desitjos.

RAF. i TOM.(*Amoixant a son avi*) Però com és, que nomès vos anomenen Bernat? Sense sebre es vostro llinatge no mos hauriem cregut mai que vos fosseu el nostro padri. ¡Ah! Deu bdi! Benit siau per haver nos deixat trobar al nostro padrinet, al nos' tro segon pare.

(*Seguirá*)

DE SON SERVERA

Els conradors s'han posats a sembrar les faves tenguent una bona saó perquè ha feta una gran ploguda.

—Diumenge se feu amb gran solemnidad una festa a la Puríssima pels soldats que son a l'Àfrica. A l'Ofici l'Iglesia estava de gom en gom de gent. Vengué a fer el sermó el Canonge Rt D. Antoni Sancho. Li dam l'enorabona.

—Els porcs han pujat un poquet. Les paguen a 2'30 pts K. i ja s'han comensats a aclarir. L'amo'n Juan Servera (a) Chinet ha oberta matansa; en mata unes quants cada dia.

Corresponsal

Son Seryera-14 Octubre-1924

NOTA:

Aquesta correspondencia mos quedá an el n.º passat per exes d'original a última hora.

A continuació va lo d'aquesta setmana.

S'altre setmana se rifá un fonógraf i encare no ha sortit el número premiat que fou el 1638. El depositari es Bartomeu Paeras (a) de l'Estació.

—El dia de Tots Sants partiren cap a Bones Aires en Llorens (a) Just i en Guiem (a) Busco amb les seves esposas. Les desitjam felis viatge

—Dijous de la setmana passada se casaren en Melsion Andreu (a) Jan amb Catalina (a) Bus i en Guiem (a)

Reus amb Juanayna Lliteras, també en Monserrat Punta amb sa Corredora.

Deu les don molts anys de vida.

—El nostro amic D. Juan Sancho (a) Chinet ha vengut a passar uns quants dies entre noltros.

—Diumenge dia 2 varen representar Els Reis que anunciarem equivocadament per dia 23. Se representaren de manera que feia estona que no n'havien fets tant bons artistes.

Enhorabona a la comparsa bunyolera qu'han fet aixi caritat als nostros germans que son a Africa.

DE CAPDEPERA

Dilluns d'aquesta setmana se comensará s'escola nocturna que l'President de la Caixa l'amo'n Mateu Rinyon ha de fer gratuita als atlots de 10 anys en amunt.

—Diumenge decapvespre varem fer l'acostumada visita an el cementeri quedant admirats de lo molt que s'ha trebayat amb edificis i ornament en les tombes i panteons. Es un gust passetjarse per allá dedins que pareix veraderament un jardí. Les tombes casi totes acabades. Tot lo sant dia va estar ple de concurrents per resar una oració pels nostros antepassats. Enhorabona an el fosser l'amo'n Juan de S'Ausina per la netedat en que mos cuida es cementeri.

—Encare que haja plogut torna fer molta calor; la gent ja ha comensat a sembrar faves i blats i els matansés ja comensen a anar alegres; avui dilluns ja n'hi ha una vintena. La gent pareix que no espera es fret. Aquets dies es arribat de Puerto-Rico l'americá D. Juan Bauzá (a) Tacó per passar una llarga temporada com sol fer tols els anys al costat de la seva familia.

Demá diumenge l'Ofici serà en el Castell, a intenció de devota persona; el decapvespre seguirá la novena de costum.

—L'oliya enguany ha madural mes prest que'ls altres anys. Son molts que ja donen la derrera passada.

(*Corresponsal*)

RELLIGIOSES

PARROQUIA

Segueixen amb molta de concurrencia, especialment els vespres el Exercicis que predica el Rt P. Ginard de Sant Felip Neri. S'han fets quatre sermons cada dia: un al matí a les 5 i mitja, un en la Sala del Centre Eucarístic a les 9 i mitja per les Mares Cristianes, altre a les 4 i mitja del capvespre a la mateixa Sala per les Filles de Maria i a la Parròquia a les 7 del vespre.

Demá tindrà lloc una Comunió general per tothom com a conclusió dels Sts Exercicis

unida a la de les Filles de la Puríssima que també les tocava.

L'ofici major serà a Sant Salvador.

Els nostros Missioners

Amb gran plaer anam llegint en «El Heraldo de Cristo» les cròniques que de les Missions franciscanes dutes a cap en Méxic pels frares de la T.O.R. escriu el nostro bon amic i paisá Rt P. Fr Gabriel Tous.

Convé que tots els artanones les llegesquin an aquestes cròniques per ferse càrreg de les penalitats i treballs que s'imposen els nostros compatriotes per conquistar ánimes cap a la fé de Jesucrist, les vicisituts de tota mena que experimenten, l'entussiasme amb que treballen i els copiosos fruits que en treven. Llegint sa derrera crònica el cor s'enterneix, les llágrimes venen an els ulls i verament després de la lectura brolla espontánea l'oració que en ella demana als que'n son enfora, per aidarlos a distancia en la seua tasca.

Sápigam amb aixó el P. Tous que fa bé en divulgar, entre els mallorquins, els resultats que van obtenguent com afruit de sos afanys missionals, i que aquí tenen cors que espiritualment están a ells units i enviam oracions al cel, per l'èxit de la seva gran obra.

Centre de Lectura

Aqueixa entidat que encare no compta amb un any d'existència, va prosperant de dia en dia en tots sentits. Ha aumentat notablement desocis, de manera que avui figuren en les llistes una setantena haguent hi entre ells casi totes les persones de carrera de la nostra vila.

La Junta Administrativa té acordada per molt aviat una petita reforma del Reglament i tot seguit se reunirá la Junta general per elegir una Junta administrativa nova.

Se parla també ferm pel Centre de constituir dues seccions per esplai de la joventut; son elles: Una futbolística, ja que en realitat no n'hi ha cap dins Artá i en tenen totes les viles de Mallorca.

L'altra és una excursionista que se proposa coneixe i visitá

els prnts mes notables d' Artá per deprime, i de Mallorca mes envant.

Molt son d'aplaudir aquestes iniciatives i Deu vulla que prest vegem aquets projectes en realitat convertits

aquesl dia el lloc aont jeuen les despulles dels nostros avant passats. Feia un sol ben calent; el temps convidava A l'ondemá demati s'hi digueren váries misses en la capella.

REFORMES

Els americans germans Fortesa (a) Jusepets, estan fent una cotxeria pel seu auto en el carrer d'Antoni Blanes just a l'entrada de la vila en la Carretera Nova [allá [avon comensava l'antic carrer d'eu Puput Amb aquest motiu han tomada la paret veyá i han haguda d'assentar mes endins en línea recta de la tirada de can Pirris.

Així queda més aixamplada l'entrada d'aquell carrer que per esser avui dels mes transitats de la vila feya bastant lleig.

També se diu que s'han venuts ja tots els trats de la finca Na Batlesa que donen a la carretera i diven que prest comensarán a edificar cases noves. Així quedarà embellida tota aquella barriada.

MATANSES

Aquesta setmana son moltíssimes les famílies que s'han determinades a fé les matanses, tal volta devant el perill de que se propagui a la nostra vila la malaltia porcina que per altres pobles de Mallorca i Catalunya fa maig de bondeveres. També s'han apresurats a vendre i així és que aquesta setmana se fan pesades colossals. Sa por guarda sa vinya. El porc es sa vidriola de sa gent pobre i devant el perill de que fassa uy, prefereixen vendre que val més sa qui guarda que sa qui cura.

TORNADA

Després de passar una temporada a Ciutat ha regressat a la nostra vila la família de D. Pere Morell de Oiezs (a) dels Olors. Sien benvençuts.

CLAVAGVERA

Els caminers municipals han estats ocupats durant una temporada en tapan la acíquia del Cos fins al Millac. Es aquesta una millora desitjada per tot hom feia molt de temps, ja que les pudors que d'ella sortien eren insportables pels vianants. Encara que no s'haja feta amb totes les condicions que hauria convengut ja's cosa que s'haja llevat aquest focus de corrupció.

SECCIO AMENA I HUMORISTICA

ENDEVINAYES

De petit vaig neixer mascle i de tothom despreciat mes tart com gran he tornat m'he transformat en femella. Som una hermosa donzella i de tot homo escullida, en teng més de mil germanes i jo'n som la més garrida.

Qual és aquell animal que no espanta ni fa pó no té deuts ni cap caixal i sols canta quant se mor.

PROBLEMA

Alguns jovenets un día a Lluch volgueren aná amb un auto i demanaren a cad'un que costaria a n'es grupo contestá.

Pagareu tants de dobbes per fervos aquest viatge i com s'auto té sa ventatge que hi caben més passatges si voltros fosseu tres més ja que a dins s'auto heí ha lloc una pesseta més poc a cad'un vos costaria, i així resultaria s'única baixa que trop

Si de voltres cinc después no volguessin venir hi ets altres haurien de fegí cadun tres pessetes més,

Quants eren averiguarás lo que'n Mengol fé pagá i a cad'un que les costá; treu es conta i heu sabras.

Un puro peis qui'l treurán s'«Ateneu» regalará i es puro es sorteará entre els qui'l presentarán.

FUGA

Q. nt .r. p.t.t g..rd.v.
.n. r.s. . .n j.rd.
q. nt l'h. v.lg.d. c.ll.
l. m'han h.g.d, r.b.d.

COLMO

Quin és el colmo d'un barco?

CABILACIO

Are venen nostros pares marits de les nostres mares els pares dels nostros fills i els nostros propis marits los partirem sis anous i en menjarán tres per hom

Les solucions al n° qui vé.

SOLUCIONS a les endevinayes del número passat.

- 1ª—Tenia 36 anys.
- 2—La lletra A.
- 3—Es fum

COLMO

Cantar victória.

A LA FUGA.

Russinyol de primavera ja pots comensá a captá perque diven que ja hi ha per Cutat qualque sirera.

A LA CABILACIO

Cap, perque les altres fugen.

SEMBLANSA

En que té coral.

DE CA NOSTRA

METEOROLOGIA

S'havia posat altra volta de bon sol i atmósfera teba fins an el punt de que els pajesos temien ja poder acabar de sembrar. Però novament ha canviat el temps i aquets derrers dies torna brusquetjar. Deu fassa que la saó sia profunda

ESTAT SANITARI

Seguim una temporada de bona salut prova d'aixó n'es que els pocs morts i viaticats son veis i de malalties cróniques la major part.

Dimecres a la una del casvespre tocaren un Combregar. Fou per Madó Mulinera veyá [la qual poques hores més tart entregá l'ànima a Deu. Al cel sia.

MORTA

Dilluns a vespre rebé el St Viatic per estar malalta de molta gravetat la Madona Catalina Sard del carré de s'estrella. Feya temps que una traidora malaltia minava la seua existéncia i donada la seva edat avansada no [se podia esperar altra cosa. El mateix vespre devers los onze entregá l'ànima a Deu. El dimars a vespre se feu [la conducció al cementeri i al sen demá [els funerals en la Parróquia i Convent. Al cel sia i rebin sos nebots, els nostros amics l'amo'n Juan i Francesc l'expressió dei nostro condol.

MALALT DE GRAVEDATA.

Dissapte a vespre fou també viaticada madó Maria Moma d'en Pifolé del carré de s'Era-Vella.

ALTRE VIATICADA

Dimars a vespre tocaren un combregá fou per sa madona Escolana veyá o sia la tia d'Antoni Mas [que la molt de temps está malalta. Que Deu li ajudi per la part que més convenga,

ELS MORTS

Diumente passat decapvespre, com a vigília dels Morts el Cementeri fou visitat per moltíssima gent seguint la cristiana i antiga cosum de visitar an

Pirotècnia Espinosa

Nuevos programas para RAMILLETES DE FUBGO ARTIFICIALES propios para fiestas particulares, de barrio, jardines etc. etc.

Novedad en FUEGOS ELÉCTRICOS de gran esplendor y lluvias de fuego plateado y dorado.

FUEGOS JAPONESES—COHETES REALES con cabellera —Cohetes de honor—Cohetes eléctricos—Cohetes escondidos—cohetes reales con lluvia dorada y plateada.

Dirección—16 —Taulera Artá

VERBOS CASTELLANOS

Enseñanza práctica de la conjugación de verbos regulares e irregulares conforme las últimas normas publicadas por Ral Academia. Precio 0'00 pts ejempl ar 9'00 ptas. docena.

Escoles i mestres

CCORREGUDA D'ESCALES

La Gaceta del dia 30 publicà la R. O. amb els ascensos de mestres per correguda natural d'escoles.

En la d'homos passen:

A 8000 pts fins al número 90	
7000 « » « » 244	
6000 « » « » 570	
5000 » « » » 1200	
4000 » « » « » 1989	
3500 » » « » 3285	

En la de dones:

7000 « » « » 240	
6000 » » » » 554	
5000 » « » » 1117	
4000 « » « » 1916	
3500 « » » » 3185	

Traslats per quart torn:

S'ha resolt que dia 15 de novembre prenguin posessori de les seccions de graduada de Palma per les quals han estat anomenats definitivament: D. Juan Terrassa, D. Antoni Mercadal, i D. Juan Batista Mayol els quals havien reclamat la proposta que s'havia feta a favor de D. Juan Lladó D. Juan B. i D. Antoni Rigo Puig. Ademés queden també anomenats definitivament els altres tres contra els quals no so teu reclamació

Amb aquest motiu quedarán dues vacants a Palma que son: La Bonanova i El Coll d'en Rebassa.

MÉTODO DE ESCRITURA

La gran majoria dels Mestres haurán rebuts uns quaderns de caligrafia caràcter anglés titulat **Método de Escritura Hueco Grabado de J Mumbra**. Es un método excel·lent per la reforma del caràcter de lletra i tenen una presentació esplèndida. Tots els col·legis que el vulguin adoptar poden dirigir-se a nosaltres i les ho servirem al mateix preu que la casa editorial, això és a 11 pts es cent i franc de port si la factura de tot lo que demanin passa de 25 pts.

OBRAS PEDAGOGIQUES

Servirem al preu de les respectives editorials les que mos tsien demanades, franques de port; mentres mos indiquin el peu d'impremta.

LÁPIS DE COLOR

Hem rebut un hermós surtit de capsas de llapis de colors per dibuix. N'hi ha desde 6 pts. dotzena a 7 pts. capsas. Les capsas son de 6 i de 12 llapis.

DOCTRINES

Feia temps que estaven agotades les «Doctrines grosses». Are ja está feia la nova edició. Podem servirles a 23 pts, dotsena.

PISSARRETES IRROMPIBLES

Hem adqurida una partida de pissarretes de pedra de les irrompibles. Son tan fortes i segures que maldement caiguen en terra amb molta forsa no se rompen. Les poden adquirir en aquesta *Llibreria Escolar i Religiosa* a 16 pts dotsena.

SERVICIO DE CARRUAJES

DE

BARTOLOMÉ FLAQUER

(A) MANGOL

A todas las llegadas del Ferrocarril hay coche que parte directo para Capdepera y Calarratjada de estos puntos sale otro para todas las salidas de tren.

Hay también coches disponibles para las Cuevas y viajes extraordinarios.

AGENCIA DE TRANSPORTES

Se sirven encargos para Palma y Estaciones ntermedias.

PLASETA DE MARCHANDO.

PAL-LAS

Unic diccionari espanyol enciclopèdic manual il·lustrat en cinc idiomes: espanyol, francès, anglés, aleman, italià, Edició 1924.

Preu 12 pts.

EL ABOGADO POPULAR

Set magnífics toms enquadernats. Se servirà tota l'obra d'un cop i pot pagar-se a plassos mensuals de 10 pts.

Preu 125 pts. (Sense el port)

ENCICLOPEDIA ESPASA

El millor diccionari del mon. Conté: cent milions de paraules, deu mil biografies i un milló de ressenyes bibliogràfiques.

Se pot adquirir a plassos en la nostra llibreria.

Ensaïmades i panets

En lloc se troben millós que a la

PANADERIA Victoria

ES FORN NOU
D'EN

Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobaren sempre pans, panets, galletes, bescuits, rollets, i tota casta de pasticeria.

TAMBE SE SERVEIX a DOMICILI

Netedat, prontitut, i economia

DES PAIG

Carrer de Palma 3 bis. ARTA

GRANDES ALMACENES

San José

DE

Vda. Ignacio Figuerola

HOY, COMO NADIE

detalla en precios, esta casa, todas las

GRANDES NOVEDADES

Unicos almacenes que tienen en grandes existencias

TODO LO QUE SE REQUIERE PARA

VESTIR Y CALZAR

y que venden más barato que nadie

Teléfono 217 | Precio fijo

ESTA CASA NO TIENE SUCURSALES

ALMACENES MATONS

DE

RAFAEL FELIU BLANES

CALLE DE JAIME 11 n.º 39 al 49

Palma de Mallorca

SASTRERIA PARA SEÑORA Y CABALLERO
ARTICULOS Y NOVEDADES PARA VESTIR
DE TODAS CLASSES

La Fonda Randa, de Esteva

Carré de Palma, 48—ARTA

S'ES OBERTA FA POC. TOT ES NOU
I LLAMPANT. SERVICI ES MERADISSIM

Prontitut

SEGUREDAT I ECONOMIA

¿Voleu estar ben servits?

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

te una Agencia entre Artá i Palma i hei va cada dia.

Serveix amb prontitut i seguredat tot classe d'encàrregs.

Direcció a Palma: Harina 38 An es costat des Centro Farmacèntic.
Artá Palma n.º 3

Si voleu menjar bo i llegitim

Oli d'oliva

dirigiu-vos a

D. JUSEP PIÑA

Quatre Cantons, 8-ARTA

Te olis de primer i segona classes a preus acomodats.

Serveix barrals de 16 litres a domicili.

VENTES EN GROS I AL DETALL

Disponible